

N b2b-efac A1
MH/JC/AS
938-2024

Brussel, 28 juni 2024

ADVIES

over

DE INVOERING VAN DE VERPLICHTE B2B E-FACTURATIE

De Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO heeft vastgesteld dat de implementatie van de verplichte b2b e-facturatie een zeer grote uitdaging vormt en heeft daarom beslist hierover op eigen initiatief een advies uit te brengen. Na raadpleging van de commissie Algemeen KMO-beleid en de permanente werkgroep Digitalisering, Cyberveiligheid en GDPR heeft het bureau van de Hoge Raad op 28 juni 2024 bij hoogdringendheid onderstaand advies uitgebracht.

CONTEXT

Vanaf 1 januari 2026 wordt e-facturatie, via gestructureerde elektronische facturen, verplicht tussen BTW-belastingplichtigen voor b2b transacties. Ondernemingen die alleen b2c activiteiten hebben, vallen voor de facturen die zij van andere ondernemingen ontvangen dus ook onder deze verplichting. De wet die de verplichte b2b e-facturatie oplegt, werd begin februari 2024 aangenomen¹. De uitvoeringsbesluiten zijn nog in voorbereiding. In zijn advies over het voorontwerp van die wet² heeft de HRZKMO de overheid opgeroepen de nodige ondersteunende en begeleidende maatregelen voor de kmo's te nemen.

Bij de overheid wordt dit project geleid door de Minister van Financiën en door de FOD Financiën. Hoewel de overheid vroeger ook al e-facturatie gepromoot heeft met het oog op administratieve vereenvoudiging, vindt de huidige verplichting zijn oorsprong in het initiatief *VAT in the Digital Age* (ViDa) van de Europese Commissie. ViDa omvat een reeks van maatregelen om het BTW-stelsel efficiënter en fraudebestendiger te maken. Meer bepaald wil de overheid de zogenaamde BTW-kloof of VAT gap³ verkleinen en dus de BTW-inkomsten verhogen. Bovendien vormt de verplichte b2b e-facturatie slechts een eerste stap in de ruimere doelstelling van e-reporting waarbij men de uitwisseling van fiscale informatie en meer bepaald BTW-gegevens tussen ondernemingen en de overheid op een digitale en gestructureerde wijze wil laten verlopen. Met de invoering van de verplichte b2b e-facturatie loopt België nu voor ten opzichte van de door de EU voorziene timing. B2b e-facturatie en e-reporting zullen op termijn echter ongetwijfeld in gans de EU verplicht worden.

E-facturatie valt niet alleen binnen het fiscale domein. Naast de Minister van Financiën en de FOD Financiën zijn ook andere ministers en administraties betrokken, met name de Minister bevoegd voor zelfstandigen en kmo's, de Minister bevoegd voor economie, de Staatssecretaris bevoegd voor digitalisering, de FOD BOSA en de FOD Economie.

Op het vlak van e-facturatie bestaat er ook reeds een jarenlange samenwerking tussen verschillende private en publieke actoren binnen de Business Expert Group E-invoicing (BEG) waarvan het secretariaat door het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) wordt waargenomen. Tot op heden werkte de BEG voornamelijk rond technische aspecten van e-facturatie maar er werd door de verschillende betrokken stakeholders voor gekozen om dit platform ook aan te wenden om de invoering van de verplichte b2b e-facturatie te ondersteunen. Aangezien de zelfstandigen en kmo's nog niet voldoende sterk in dit platform vertegenwoordigd waren, werd hun vertegenwoordiging versterkt door een door de HRZKMO aangeduide afvaardiging. Deze afgevaardigden zijn binnen de BEG actief binnen de stuurgroep, de algemene vergadering en de verschillende werkgroepen.

¹ [Wet van 6 februari 2024](#) tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde en het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wat de invoering van de verplichting tot elektronische facturering betreft (BS 20/2/2024)

² [HRZKMO advies nr. 922](#) van 30 oktober 2024 over het voorontwerp van wet tot wijziging van het wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde wat de invoering van de verplichting tot elektronische facturering betreft.

³ het verschil tussen de verwachte BTW-ontvangsten en het werkelijk geïnde bedrag

STANDPUNTEN

1. Zeer grote uitdaging die nu actie vergt

Met dit advies wil de Hoge Raad in de eerste plaats aan de alarmbel trekken. De uitdaging waar de ondernemingen voorstaan, wordt sterk onderschat. De uitdaging om tegen 1 januari 2026 voor alle b2b transacties op e-facturatie over te schakelen is enorm:

- In België zijn er ca. 1.144.000 ondernemingen waarvan ca. 1.136.000 of 99,3% kmo's (< 50 werknemers). Men mag bovendien niet vergeten dat 96,7% van de Belgische ondernemingen micro-ondernemingen (< 10 werknemers) zijn en dat 83% geen personeel hebben.⁴ Zoals hierboven toegelicht, vallen bijna alle ondernemingen onder de verplichte b2b e-facturatie. Het gaat dus over een heel grote groep ondernemingen waarvan de meeste (zeer) kleine ondernemingen.
- Daarenboven is geweten dat het gebruik van e-facturatie, via gestructureerde elektronische facturen, momenteel nog zeer laag ligt. Uit de jaarlijkse enquête uitgevoerd in opdracht van de Dienst Administratieve Vereenvoudiging van de FOD BOSA blijkt dat in 2022 slechts 15% van de ondernemingen hun b2b facturen als gestructureerde e-facturen verstuurd en 16% van de ondernemingen hun b2b facturen op die manier ontvingen. Daaruit maar ook uit andere resultaten van deze enquête, en bevestigd door de feedback vanuit de praktijk, blijkt dat de grote meerderheid van de ondernemingen zich nog niet bewust is van de toekomstige verplichting.
- Ook de impact van deze transformatie op de individuele onderneming mag niet onderschat worden. Bestaande softwaresystemen moeten mogelijk aangepast worden maar vooral de bedrijfsprocessen zullen beperkte of grote bijsturing vergen. Zeker als men ten volle de voordelen van e-facturatie wil benutten, digitaliseert men best niet enkel de factuur maar ook andere processtappen zoals de bestellingen, de betalingscontrole en de boekhoudkundige verwerking. Zelfstandigen en kmo's worden ook met tal van andere uitdagingen geconfronteerd waaraan ze naast hun normale, dagelijkse bedrijfsvoering aandacht moeten besteden.
- Tot slot wijst de Hoge Raad er op dat de deadline slechts anderhalf jaar verwijderd is. De overheid en andere betrokken actoren hebben tijd nodig om ondersteunende acties te organiseren en de kmo's hebben vervolgens ook nog tijd nodig om de nodige aanpassingen door te voeren.

De Hoge Raad erkent zeker en vast de voordelen die e-facturatie voor ondernemingen kan hebben. Hij is dan zeker ook voorstander van e-facturatie en gelooft dat de verplichte b2b e-facturatie een versnelling zal betekenen voor het gebruik maar ook voor het aanbod van oplossingen vanuit de markt. Die transformatie moet echter voor alle kmo's haalbaar blijven. Men mag daarbij zeker ook niet vergeten dat er een grote groep van heel kleine ondernemingen is die geen of amper b2b facturen versturen maar er zoals elke onderneming wel ontvangen. Deze ondernemingen gaan in veel gevallen zelf weinig of geen voordeel van e-facturatie ondervinden.

Opdat de overschakeling naar b2b e-facturatie voor alle kmo's haalbaar en aanvaardbaar zou zijn, is voldoende communicatie en ondersteuning absoluut noodzakelijk. De Hoge Raad en de bij hem vertegenwoordigde kmo-organisaties willen daar samen met vele andere betrokken actoren zeker een rol in opnemen. Het is echter in de eerste plaats de overheid die daarin een voortrekkersrol moet opnemen. Ondanks de goede inzet en sterke betrokkenheid van de direct betrokken ambtenaren, moet

⁴ Bron: Statbel - FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie. Situatie op 31/12/2022

de Hoge Raad echter vaststellen dat de overheid daar tot op heden absoluut te kort schiet. De Hoge Raad wil de betrokken beleidsverantwoordelijken binnen de regering en binnen de administraties dan ook waarschuwen en er op wijzen hoe groot de uitdaging is waar de ondernemingen en met name de kmo's voor staan. Momenteel zijn er, met uitzondering van de fiscale maatregelen, nagenoeg geen overheidsmiddelen beschikbaar of voorzien om meer dan één miljoen ondernemingen te informeren en te begeleiden. De Ministerraad besliste bij haar tweede lezing van het voorontwerp van wet nochtans dat de FOD Financiën, in nauwe samenwerking met de voor digitalisering verantwoordelijk instanties en met de betrokken stakeholders, een uitgebreide informatiecampagne op touw moet zetten. Om de impact van deze transitie op de kmo's in het juiste perspectief te plaatsen, wijst de Hoge Raad er op dat deze impact op de kmo's groter zal zijn dan deze van de overgang naar de euro. Het aantal ondernemingen dat zich moet aanpassen, ligt hoger en de overgang naar e-facturatie vraagt vanuit het oogpunt van de onderneming meer ingrijpende aanpassingen. De Hoge Raad vraagt dan ook met aandrang dat er op zeer korte termijn personeel en budgetten worden vrijgemaakt zodat er een communicatie en ondersteuning kan georganiseerd worden die in verhouding staat tot de grootte van deze transitie.

De Hoge Raad wil er hier tot slot op wijzen dat e-facturatie niet alleen tot efficiëntiewinsten en administratieve vereenvoudiging voor een deel van de ondernemingen zal leiden maar ook zal bijdragen tot het dichten van de eerder vermelde BTW-kloof. In 2021 werd de BTW-kloof voor België op 2,53 miljard euro geschat.⁵ Stel dat door de verplichte b2b-e-facturatie de BTW-kloof slechts 10% kleiner wordt, dan betekent dit voor de overheid een jaarlijkse fiscale meeropbrengst van 250 miljoen euro. De overheid heeft dus met het oog op het dichten van die kloof en met het oog op de invoering van e-reporting voor die snelle invoering van de verplichte b2b e-facturatie gekozen. Het is dan ook maar logisch dat de overheid de nodige middelen investeert om de ondernemingen te helpen aangezien zij degene is die van die hogere BTW-opbrengsten zal genieten.

2. De bewustmaking, ondersteuning en begeleiding van de kmo's

De Hoge Raad heeft een duidelijke visie op hoe bij deze transformatie naar verplichte b2b e-facturatie de bewustmaking, communicatie, ondersteuning en begeleiding wat de kmo's betreft, best wordt aangepakt. Hij formuleert hier de belangrijkste richtsnoeren daarvoor en vraagt de verschillende betrokken overheidsactoren die toe te passen en te ondersteunen.

Wat de bewustmaking en communicatie betreft:

1. Er is dringend communicatie nodig. Veel kmo's zijn helemaal nog niet op de hoogte van deze toekomstige verplichting. Indien men er al van gehoord heeft, begrijpt men vaak niet dat het hier over gestructureerde e-facturen gaat. Bovendien denken veel kmo's dat zij niet onder de verplichting vallen omdat ze enkel b2c activiteiten hebben.
2. In de communicatie om kmo's bewust te maken van de aankomende verplichting en de noodzaak acties te ondernemen, moeten onmiddellijk ook de informatie en tools aangereikt worden waarmee zij daadwerkelijk die acties kunnen nemen.
3. De informatie die aan kmo's wordt gegeven moet aan hen aangepast worden. Niet alle ondernemers zijn experts op het vlak van e-facturatie of IT. Die informatie moet bondig en te begrijpen zijn. Alle communicatie en informatie wordt best eerst getoetst op zijn KMO-geschiktheid, bijvoorbeeld door deze vooraleer te verspreiden aan een panel van kmo's of kmo-vertegenwoordigers voor te leggen.

⁵ https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/value-added-tax-vat/fight-against-vat-fraud/vat-gap_en#:~:text=The%20annual%20study%20shows%20that,financial%20insolvencies%2C%20among%20other%20drivers.

4. De Hoge Raad is ook voorstander de informatie per type situatie waarin de onderneming zich bevindt (werkt men met een externe boekhouder, eigen software, een ERP-pakket,...), te organiseren zodat de kmo informatie krijgt aangepast aan zijn situatie.
5. De communicatie wordt best opgebouwd rond één centrale website, met name <https://efactuur.belgium.be>. Die bestaande website moet echter wel dringend aangepast en uitgebreid worden. Alle andere communicatie-initiatieven kunnen best naar deze website verwijzen of doorverwijzen. Er moet zeker vermeden worden dat de verschillende (federale en regionale) overheidsactoren verschillende websites of webpagina's lanceren waarop verschillende informatie komt te staan. Dat zou het voor de kmo's net moeilijker maken om snel de nodige informatie te vinden.
6. De communicatiecampagne wordt best ontwikkeld en uitgevoerd op basis van het partnerschap-principe, naar voorbeeld van de jaarlijkse oktobercampagne van het Centrum voor Cyberveiligheid België. Alle organisaties die dat wensen kunnen zich als partner aanmelden en helpen de informatie en het campagnemateriaal te verspreiden. Ze mogen hun eigen logo toevoegen aan het campagnemateriaal.
7. Er moet een centrale communicatietoolkit ontwikkeld worden met daarin onder meer banners, affiches, informatieve e-mails en tekstjes, korte video's, presentaties, lijsten van beschikbare sprekers, een draaiboek voor de organisatie van een informatiesessie, enz. Deze kit kan via de centrale website ter beschikking gesteld worden. Men moet er ook rekening mee houden dat een deel van de kmo's minder goed bereikt kan worden via digitale weg. Voor hen moet ook analoge communicatie voorzien worden.
8. Er bestaat bovendien al heel wat materiaal, bijvoorbeeld opgenomen webinars georganiseerd door kmo-organisaties of ondernemingen. Indien zij bereid zijn dat materiaal ter beschikking te stellen, kan dit op een centrale plaats gegroepeerd en aangeboden worden zodat dit kan hergebruikt worden.
9. Zowel voor de communicatie als voor de begeleiding is het interessant om ook via de beroeps- en interprofessionele organisaties te werken. Deze kmo-organisaties kunnen in hun informatieverspreiding rekening houden met de eigenheid en specifieke werksituatie van hun leden en beschikken over bestaande communicatiekanalen naar deze kmo's. Die sectorale aanpak moet door de overheid ondersteund worden door middel van aangepast communicatiemateriaal in de communicatietoolkit en door middel van subsidies voor de organisatie van die communicatie en begeleiding door de kmo-organisaties.
10. Er moet niet alleen naar de kmo's zelf gecommuniceerd worden. Andere actoren zoals de kmo-organisaties, de boekhouders en de IT-dienstverleners, vormen ook doelgroepen van de communicatie en vergen een aangepaste communicatie.

Wat de ondersteuning en begeleiding betreft:

1. De Hoge Raad verwelkomt de voorziene fiscale steunmaatregelen. Het toepassingsgebied daarvan moet zo ruim mogelijk geformuleerd worden. Het is nu bijvoorbeeld niet helemaal duidelijk of de meerprijs die men omwille van e-facturatie voor een bestaand softwareabonnement zal betalen, ook in aanmerking komt voor de verhoogde kostenaf trek van 120%.
2. Om kmo's te overtuigen de nodige acties te nemen maar ook om hen te helpen ten volle de voordelen van e-facturatie te benutten, wordt best een ruimere digitalisering dan alleen die

van de factuur nagestreefd. Kmo's moeten geholpen worden om, eventueel via een gefaseerde aanpak, ook andere delen van hun bedrijfsprocessen waartoe de facturatie behoort, te digitaliseren. Vanuit die optiek zijn dan ook de overheidsactoren betrokken die kmo's bij hun digitalisering ondersteunen, zoals federaal de FOD Economie en regionaal de agentschappen VLAIO, AdN en hub-brussels. Bestaande middelen om kmo's bij hun digitalisering te helpen, kunnen hierop afgestemd worden en nieuwe acties kunnen ontwikkeld worden. Ook de kmo-organisaties kunnen bij dergelijke initiatieven een belangrijke rol opnemen.

3. Voor heel wat kmo's, zal de accountant / belastingadviseur een belangrijke rol spelen bij deze transformatie. Hoewel de beroepsorganisaties van de accountants en het beroepsinstituut ITAA duidelijk hebben aangegeven de kmo's te willen helpen en actief betrokken zijn bij de huidige voorbereidende en ondersteunende werkzaamheden, moeten ook nog heel wat accountants nog actie ondernemen om klaar te zijn. Bovendien is de werklast voor de accountants ten gevolge van allerhande wettelijke verplichtingen en formaliteiten de voorbije jaren reeds sterk toegenomen en hebben ze het ook erg moeilijk om geschikt personeel te vinden. Het is dan ook belangrijk dat de overheid de accountants en hun organisaties ondersteunt om die rol op te nemen.
4. De Hoge Raad is voorstander van de marktgedreven benadering. Kmo's zullen dan in de eerste plaats kijken welke oplossingen er in de markt worden aangeboden om hun transformatie naar b2b e-facturatie te realiseren. Dat betekent dat de markt moet gestimuleerd worden om zo veel mogelijk oplossingen aan te bieden en dat er op de vermelde centrale website ook een overzicht moet komen van het geschikte aanbod van oplossingen. Belangrijk daarbij is dat de kmo's in staat moeten zijn om zelf hun weg in dat overzicht te vinden en om daaruit een beperkt aantal aanbieders te selecteren en te vergelijken. De kmo-organisaties kunnen de kmo's daarbij helpen door hen een selectie van dat aanbod voor te stellen.
5. De Hoge Raad vraagt dat de overheid een centrale helpdesk voorziet voor eerstelijnsvragen. Hij begrijpt dat de overheid niet voor elke individuele kmo via een helpdesk gepersonaliseerd advies inzake de invoering van e-facturatie kan verstrekken. Er zullen echter ook veel ondernemingen zijn met algemene of minder technische vragen. Als een onderneming bijvoorbeeld wil weten of ze al dan niet onder het toepassingsgebied van de verplichting valt, is het logisch dat ze met die vraag terecht kan bij de helpdesk van de FOD Financiën. Als de overheid geen helpdesk voorziet, zullen al die vragen bij de kmo-organisaties en de accountants terecht komen.

Wat deze bewustmaking, communicatie, ondersteuning en begeleiding betreft, wil de Hoge Raad tot slot opmerken dat het hier zeker een en-en-verhaal betreft waarbij verschillende initiatieven moeten gecombineerd en op elkaar afgestemd worden en waarbij heel veel publieke en private actoren moeten samenwerken.

3. De Business Expert Group E-invoicing (BEG)

Zoals eerder toegelicht werd de BEG als platform gekozen om de invoering van de verplichte b2b e-facturatie te ondersteunen en werd de KMO-vertegenwoordiging in de BEG versterkt. Gezien het grote belang van de goede samenwerking en afstemming tussen uiteenlopende publieke en private actoren om van de transformatie naar b2b e-facturatie een succes te maken, steunt de Hoge Raad ten volle de samenwerking via een platform zoals de BEG. Het laat een dialoog tussen de publieke en de private actoren toe, maar draagt ook bij tot de beleidsafstemming tussen de publieke actoren onderling en tot de samenwerking tussen de verschillende groepen van private actoren (kmo's, grote ondernemingen, accountants, aanbieders verschillende soorten software-oplossingen, access

points, ...). De Hoge Raad drukt dan ook zijn appreciatie uit voor het werk dat al die actoren reeds geleverd hebben in de BEG.

Om de impact van de BEG op de efficiënte invoering van e-facturatie en e-reporting nog te verhogen, stelt de Hoge Raad voor de rol en de organisatie van de BEG te versterken. Hij formuleert daartoe hier enkele voorstellen:

- De BEG krijgt best een eigen rechtspersoonlijkheid. Dat laat toe de besluitvorming wat te formaliseren en eigen middelen aan de BEG toe te wijzen. Dit naar voorbeeld van de Cyber Security Coalition en The Shift, vzw's waar de Hoge Raad ook lid van is en die in andere domeinen publieke, private en academische actoren samenbrengen rond een gezamenlijke uitdaging. Het is namelijk ook belangrijk te beseffen dat deze transformatie begin januari 2026 niet stopt maar dat e-facturatie en e-reporting nog heel wat vervolgstappen gaan kennen.
- Dankzij een formelere structuur zou de manier waarop binnen de BEG beslissingen genomen worden alsook de representativiteit van de verschillende deelnemende actoren, kunnen verduidelijkt worden.
- Door financiële middelen aan de BEG toe te wijzen zouden een aantal acties ook veel sneller kunnen genomen worden. Dan zou er met respect voor de regels die gelden bij het gebruik van publieke middelen maar zonder onderworpen te zijn aan de logge regels van grote overheidsadministraties, veel sneller kunnen geschakeld worden, bijvoorbeeld wanneer er een website of communicatiecampagne moet ontwikkeld worden. De BEG zou dan bovendien zelf ook personeel kunnen aanwerven of er zou personeel naar de BEG kunnen gedetacheerd worden. Dat zou toelaten om een aantal mensen daadwerkelijk in één team samen te brengen en te laten samenwerken aan deze gezamenlijke uitdaging.
- Tot slot stelt de Hoge Raad voor de BEG een naam te geven die het brede deelnemersveld alsook de toekomstige evolutie naar e-reporting beter dekt.

4. Een regeringscommissaris e-facturatie

Omwille van de noodzakelijke communicatie en coördinatie is het belangrijk dat er één persoon zou worden aangeduid om trekker en uithangbord van deze transformatie te zijn. Daarom en gelet op hoe groot deze uitdaging is, pleit de Hoge Raad ervoor een regeringscommissaris aan te stellen. Die kan dan in nauw overleg met de federale regering, de federale administraties, de regionale overheden en de BEG, de nodige acties opzetten om er voor te zorgen dat alle ondernemingen op een snelle en efficiënte wijze de overstap naar b2b e-facturatie kunnen maken.

5. Hermes

De Hoge Raad vindt dat de overheidstoepassing Hermes een belangrijk vangnet is voor de kleine ondernemingen. Binnen de BEG vindt er een discussie plaats over de voor- en nadelen van het toekomstig gebruik van Hermes en over de mogelijke alternatieven. De Hoge Raad is er voorstander van dat de kmo's oplossingen in de markt zoeken maar dat moet ook voor heel kleine ondernemingen haalbaar zijn. Indien er voor de kleine ondernemingen die geen b2b facturen versturen maar dus enkel ontvangen, in de markt geen gratis en kwalitatief met Hermes vergelijkbaar aanbod bestaat, moet Hermes behouden en aangepast worden zodat deze ondernemingen Hermes kunnen gebruiken om e-facturen te ontvangen.

6. Sectorale standaarden

Er zou best zo veel mogelijk één (intersectorale) standaard voor e-facturatie gebruikt worden. De Hoge Raad staat weigerachtig tegenover de zgn. track II oplossingen⁶. Anderzijds heeft het in bepaalde sectoren zeker zin om sectorale standaarden te gebruiken omdat er dan sectorspecifieke informatie kan toegevoegd worden of omdat men al lange tijd met dergelijke sectorale standaarden werkt. Er moet daarbij gelet worden op het evenwicht tussen de voor- en nadelen van een sectorale standaard. Kmo's hebben ook niet altijd de vrije keuze en moeten soms onder druk van klanten die grote ondernemingen zijn, specifieke standaarden aanvaarden. Er moet in ieder geval vermeden worden dat een kmo, die bijvoorbeeld in verschillende sectoren actief is, verschillende softwaretoepassingen zou moeten nodig hebben om verschillende standaarden te kunnen verwerken.

BESLUIT

De Hoge Raad trekt aan de alarmbel. De uitdaging om tegen 1 januari 2026 voor alle b2b transacties op e-facturatie over te schakelen is enorm en wordt momenteel door de overheid sterk onderschat. Opdat de overschakeling naar b2b e-facturatie voor alle kmo's haalbaar en aanvaardbaar zou zijn, is voldoende communicatie en ondersteuning absoluut noodzakelijk. De Hoge Raad vraagt dan ook met aandrang dat er op zeer korte termijn personeel en budgetten worden vrijgemaakt zodat er een communicatie en ondersteuning kan georganiseerd worden die in verhouding staat tot de grootte van deze transitie.

De Hoge Raad heeft een duidelijke visie op hoe bij deze transformatie de bewustmaking, communicatie, ondersteuning en begeleiding wat de kmo's betreft, moet aangepakt worden. Hij formuleert daartoe in dit advies een aantal richtsnoeren. Daarnaast pleit hij voor een versterking van de Business Expert Group E-invoicing, de aanstelling van een regeringscommissaris, het behoud en de aanpassing van Hermes indien de markt geen vergelijkbare alternatieven biedt en voorzichtigheid bij het gebruik van sectorale standaarden.

⁶ Men mag namelijk van de bij KB bepaalde normen afwijken mits akkoord tussen de betrokken partijen en op voorwaarde dat men de Europese semantische en syntactische normen EN 16931-1 en CEN/TS 16931-2 in acht neemt.